

Volební program pro oblast vzdělávání a školství Koalice SPOLU (ODS, KDU - ČSL, TOP 09)

Silné stránky, pozitiva a dobrá praxe programu?

- Program koalice SPOLU lze označit jako velmi **propracovaný**. Nabízí **komplexní spektrum cílů a opatření v rámci sledovaných témat, oblastí či úrovní vzdělávacího systému, přičemž je patrná kontinuita stávajících priorit vzdělávací politiky**.
- Mezi podrobně a obsahově rozpracované části lze označit především ty, které jsou zaměřené na cíle a obsah vzdělávání, řešení nerovností v přístupu a podmínkách vzdělávání, oblast středního vzdělávání a jeho oborové struktury, JPZ, ukončování studia a terciární vzdělávání.
- Ocenit je nutné **rovněž důraz na snižování nerovností ve vzdělávání a cílenou podporu regionům s podprůměrnými výsledky ve vzdělávání**.
- Velmi pozitivně je nutné hodnotit též **cíl podporovat práci s rodinami dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným mateřským jazykem**.

Příležitosti pro zlepšení?

- V rámci programu není specificky zohledněna otázka plánu pro řešení důsledků mimořádného období uzavření škol z důvodu epidemie Covid-19.
- Do jisté míry absentují konkrétní opatření v realizaci vize vzdělávání v celožitní perspektivě.
- Rovněž je zde prostor pro konkrétní opatření mířící na efektivnější správu a řízení školství, podpory škol a role střední úrovně podpory, vedení či řízení v rámci vzdělávacího systému.

Zdroj:

<https://www.spolu21.cz/assets/documents/program/program.pdf>

Vybraná sledovaná témata vzdělávací politiky, oblasti a úrovně vzdělávacího systému prizmatem konkrétních relevantních částí či bodů volebního programu¹

Kontinuita vzdělávací politiky

- *“VZDĚLÁVÁNÍ JAKO PRIORITA” a “Zvýšíme financování školství na průměr zemí OECD – tedy na 5,2 % HDP (v souladu se Strategii 2030+)”*
- *“ROZVOJ KOMPETENCÍ PRO AKTIVNÍ ŽIVOT”*
- *“SNÍŽENÍ NEROVNOSTÍ V PŘÍSTUPU KE VZDĚLÁNÍ”*
- *“POSÍLENÍ PRESTIŽE VZDĚLÁVÁNÍ”*

Komentář: Dílčí cíle, oblasti, opatření programu přímo navazují na národní dokumenty vzdělávací politiky - především Strategii vzdělávací politiky ČR 2030+.

Cíle a obsah vzdělávání

- *Reformujeme rámcové vzdělávací programy, zaměříme se na snížení celkového objemu učiva a podpoříme kvalitu (porozumění) před kvantitou (memorováním). Stanovíme jádrové učivo a budeme klást důraz na kreativitu a týmovou spolupráci. Jednotlivé školy se rozhodnou, zda vzorové rámcové vzdělávací programy² využijí, nebo si vypracují vlastní.*
- *Budeme se soustředit na rozvoj gramotností (občanské vzdělávání a etická výchova, finanční a mediální gramotnost, kritické myšlení) a klíčových kompetencí. Každý musí znát kontext a praktickou roli toho, co se zrovna učí.*
- *Posílíme výuku dějin 20. století s důrazem na nedemokratické režimy a společenský extremismus.*

¹ Zařazení částí programů či bodů (opatření) nemusí být komplexní, přičemž některé se mohou překrývat, popř. mohou být zařazeny do více oblastí.

² Pozn. EDUin: Zde se jeví jako nesmyslné tvořit “vzorové rámcové programy”, neboť školy zpracovávají své školní vzdělávací programy (a mohou klidně využít “vzorové” či vytvořit vlastní).

- *Na základě zkušeností s výukou během pandemie posílíme rozvoj digitálního prostředí a digitální gramotnosti (podpora vybavení škol, rychlý a bezpečný internet a posilování digitální gramotnosti učitelů).*
- *Zaměříme se na státem garantované národní srovnávací zkoušky, které budou v „uzlových bodech“ ověřovat kompetence a gramotnost. Zkoušky poskytnou zpětnou vazbu žákům, rodičům, školám, kariérovým poradcům. Mohou se stát součástí přijímacích řízení či maturitních, resp. závěrečných zkoušek.*
- *Vedle standardního hodnocení známkami budeme klást důraz na formativní hodnocení – sebehodnocení, portfoliové hodnocení a využívání digitálních technologií.*

Řešení nerovností v přístupu a podmínkách vzdělávání

- *Zlepšíme kvalitu výuky na druhém stupni základních škol. Podpoříme učitele v individuální výuce, práci s různorodými kolektivy žáků, rozvíjení potenciálu žáků se sociálním a jiným znevýhodněním i žáků mimořádně nadaných.*
- *Zaměříme se na regionální rozdíly v kvalitě vzdělávání. Podpoříme intervenční a rozvojové programy na pomoc regionům s podprůměrnými výsledky vzdělávání. Budeme podporovat práci s rodinami dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným mateřským jazykem.*
- *Systém společného vzdělávání nebudeme rušit, ale podrobíme jej pečlivé revizi, aby opravdu odrážel potřeby žáka i možnosti škol a dokázal pracovat s mimořádně nadanými žáky.*
- *Zjednodušíme a zracionalizujeme financování společného vzdělávání, především asistentů pedagoga.*
- *Zasadíme se o funkční propojení systému péče o děti. Podpoříme vznik sociálních služeb, které budou pracovat s rodinami dětí, které se ocitly v ústavní výchově, abychom usnadnili bezpečný návrat dítěte zpět do rodiny. Podpoříme snižování velikosti rodinných skupin v dětských domovech tak, aby děti vyrůstaly v prostředí co nejvíce podobném rodině.*

Stabilizace a rozvoj učitelské a ředitelské profese

- *Zajistíme kvalitní platové ohodnocení učitelů s důrazem na posílení netarifních složek platu a motivaci v průběhu kariéry.*
- *Zlepšíme podmínky pro výkon učitelského povolání, zejména rozšířením odborné podpory učitelů ve školách (další vzdělávání a metodická podpora, snížení administrativy, zavedení podpůrných odborných profesí ve školách, podpora začínajících učitelů).*
- *Posílíme motivaci pro výběr učitelského povolání a podpoříme kvalitu profesní přípravy učitelů s důrazem na praktické kompetence.*
- *Posílíme finanční ohodnocení práce ředitele. Klíčovým předpokladem snížení administrativy ředitele školy je razantní snížení byrokracie. Zavedeme jasná pravidla a zásady pro konkurzní řízení na místa ředitelů škol.*

Zajištění financování vzdělávacího systému

- *Zvýšíme financování školství na průměr zemí OECD – tedy na 5,2 % HDP (v souladu se Strategii 2030+).*
- *Garantujeme, že udržíme platy pedagogů na úrovni 130 % průměrné hrubé mzdy.*
- *Zajistíme spravedlivé a srovnatelné podmínky pro soukromé i církevní školy.*
- *Navrhujeme finanční podporu školného do určité výše (daňovou uznatelnost výdajů na školné v soukromých a církevních školách).*

Řešení situace “po Covid-19”, kompenzace nerovností a ztrát

- *Není specificky zohledněno.*

Infrastruktura (podmínky vzdělávání)

- *Podpoříme masivní investice do výstavby a rekonstrukce vzdělávací infrastruktury s maximálním využitím evropských fondů.*
- *Nastartujeme investice do sportovních zařízení a vybavení škol. Sport a zdravý pohyb dětí jsou základním předpokladem pro celkové zdraví.*

Správa a vedení vzdělávací soustavy, snižování administrativní a další nepedagogické zátěže škol, digitalizace, střední článek

- *V rámci regionálního školství vytvoříme takové podmínky, aby se školy mohly soustředit na samotné vzdělávání (podmínky pro zajištění IT a právních služeb, správy budov, administrativy apod.).*
- *Prosadíme významné posílení metodické role České školní inspekce*

Předškolní vzdělávání

- *Navýšíme počet podpůrných pracovníků v mateřských školách, aby se učitelé mohli soustředit na svou pedagogickou roli a tvůrčí práci s dětmi. Zavedeme normativ na chůvy a asistenty pedagoga.*
- *Podpoříme dětské skupiny jako alternativy předškolního vzdělávání. Zrušíme povinný poslední ročník předškolního vzdělávání.*

Základní vzdělávání

- *Již zmíněno výše: Zlepšíme kvalitu výuky na druhém stupni základních škol. Podpoříme učitele v individuální výuce, práci s různorodými kolektivy žáků, rozvíjení potenciálu žáků se sociálním a jiným znevýhodněním i žáků mimořádně nadaných.*

Střední vzdělávání, struktura oborů, JPZ, ukončování studia

- *Budeme všestranně podporovat gymnázia, zejména s ohledem na posílení práce s talentovanými žáky.*
- *Propojíme střední vzdělávání s bakalářskými programy. Podpoříme odborné vzdělávání na středních odborných školách a středních odborných učilištích a nastavíme jasný model spolupráce škol s výrobní sférou.*
- *Reformujeme oborové zaměření s ohledem na proměny pracovního trhu, nerezignujeme však na všeobecný základ odborného vzdělání, kompetence, posilování podnikatelského ducha a možnost hladkého přístupu k doplnění vyššího stupně vzdělání.*

- *V rámci přijímacího řízení budeme klást důraz na revidované rámcové vzdělávací programy a větší zapojení školní části přijímacích zkoušek, které umožní zvážit reálné studijní předpoklady žáka, včetně zájmu o dané studium.*
- *Upravíme formu maturitní a závěrečné zkoušky na středních školách. Využití jednotné přijímací zkoušky pro maturitní obory ponecháme na rozhodnutí školy.*

Terciární vzdělávání

- *Změníme systém financování vysokých škol, aby se jim vyplácela nejen věda, ale i kvalitní profesně orientovaná výuka. Nastavíme indexaci výdajů na vysokoškolské vzdělávání vůči výdajům na regionální školství.*
- *Vybrané instituce podpoříme v jejich snaze o excelenci, budou z nich špičkové výzkumné univerzity (případně profesní vysoké školy) se zabezpečeným dlouhodobým financováním jejich rozvoje. Obdobný program zavedeme i pro Akademii věd ČR.*
- *Zavedeme instalační granty pro profesory a vedoucí vědce přijaté na základě otevřeného mezinárodního výběrového řízení.*
- *Studenti si budou moci vybrat obor až na základě absolvovaných profilových předmětů během studia, resp. přidat si další obor při absolvování profilových předmětů.*

Další vzdělávání

- *Budeme klást důraz na neformální vzdělávání a celoživotní vzdělávání včetně vzdělávání seniorů.*

Neformální vzdělávání

- *Již zmíněno výše: Budeme klást důraz na neformální vzdělávání a celoživotní vzdělávání včetně vzdělávání seniorů.*
- *Podpoříme rozvoj základních uměleckých škol a konzervatoří.*